

บทที่ 4

**การจัดการเรียนร่วมของเด็กการศึกษาพิเศษ
ในประเทศไทย**

บทที่ 4

การจัดการเรียนร่วมของเด็กการศึกษาพิเศษ ในประเทศไทย

4.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการ จัดให้มีการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เป็นครั้งแรกในโรงเรียนระดับประถมศึกษา 7 แห่งในกรุงเทพมหานคร คือ

- (1) โรงเรียนพญาไท
- (2) โรงเรียนวัดชนะสงคราม
- (3) โรงเรียนวัดพญายิ่ง
- (4) โรงเรียนวัดหนึ่ง
- (5) โรงเรียนวัดนิมมานรดี
- (6) โรงเรียนสามเสนนอก
- (7) โรงเรียนวัดชนะสงคราม

ทั้งนี้ ได้จัดการเรียนร่วม ให้เฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเท่านั้น

ในปี พ.ศ. 2507 กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสนับสนุนด้านวิทยากร จากมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย แห่งสหรัฐอเมริกา (American Foundation oversea for the Blind) ให้มีการจัดการเรียนการสอนคนตาบอดร่วมในโรงเรียนปกติ

ต่อมา ได้มีการจัดการเรียนร่วมในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่โรงเรียนพญาไท

ในปี พ.ศ. 2520 แผนการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการดังนี้

"เป็นการศึกษาที่จัด ให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดในโรงเรียนธรรมดาาก็ได้ตามความเหมาะสม"

แบบแผนในการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนปกติ

1. เด็กพิการมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนพิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครองที่จะต้องรับส่ง ทั้งเป็นการประหยัดพลังงานและเวลาของเด็กที่จะต้องใช้ในการเดินทาง โดยนำเวลานั้น ๆ มาใช้ฝึกหัดหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมให้ดีที่สุดได้

2. เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ไม่ต้องเสียเงินส่งบุตรพิการไปอยู่โรงเรียนประจำ

3. เด็กพิการได้มีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดา มารดา และญาติพี่น้องตามปกติ มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการ

4. เด็กพิการจะมีโอกาสเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสบการณ์ตรง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

5. เป็นการลดภาระของรัฐบาล เพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะต้องใช้งบประมาณมาก

6. สังคมเข้าใจและยอมรับเด็กพิการว่ามีความสามารถเช่นเดียวกับเด็กปกติ และช่วยให้เด็กพิการอยู่ร่วมในสังคมอย่างเป็นประโยชน์ได้

หลักการสอนเด็กที่มีลักษณะพิเศษนั้น จะต้องเริ่มสอนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะต้องมีการกระตุ้นพัฒนาการก่อนวัยเรียน ทั้งนี้เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษามีความรู้และความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม
2. เพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจระบบการคัดเลือกและการส่งต่อเด็กที่มีลักษณะพิเศษ
3. เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้และความเข้าใจ เรื่องการกระตุ้นพัฒนา

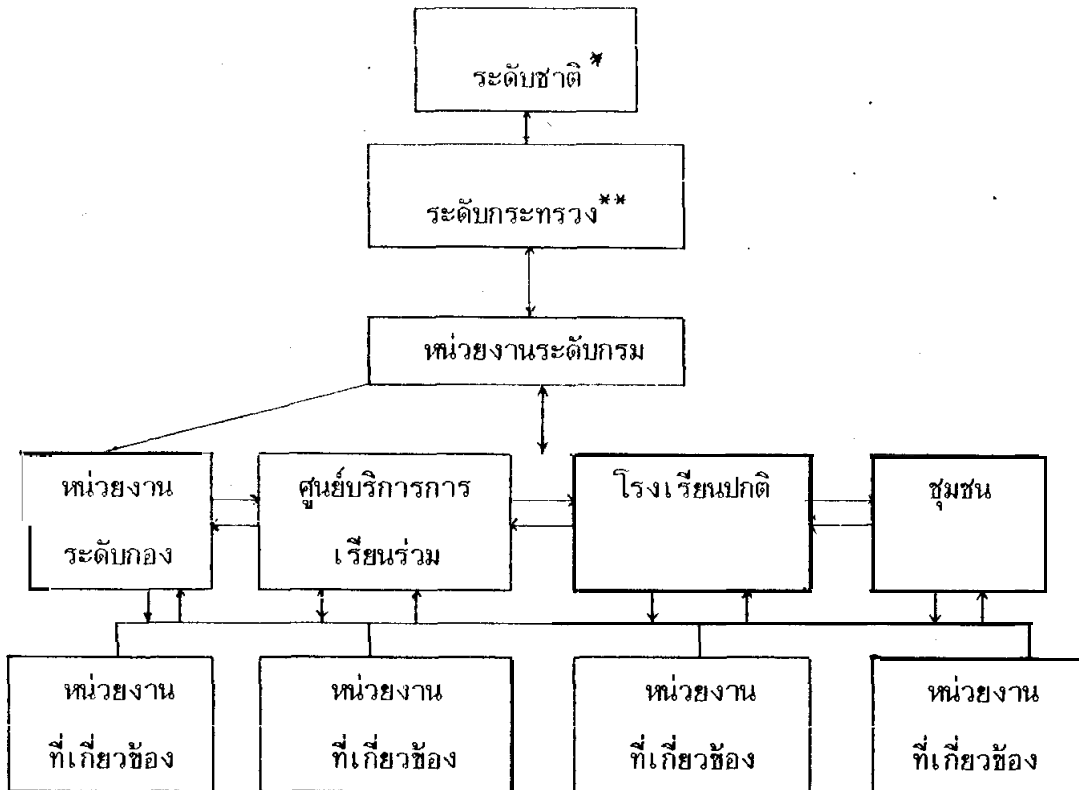
การเด็กก่อนวัยเรียน

(ทบทวมหาวิทยาลัย. ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529 : น. 2-3)

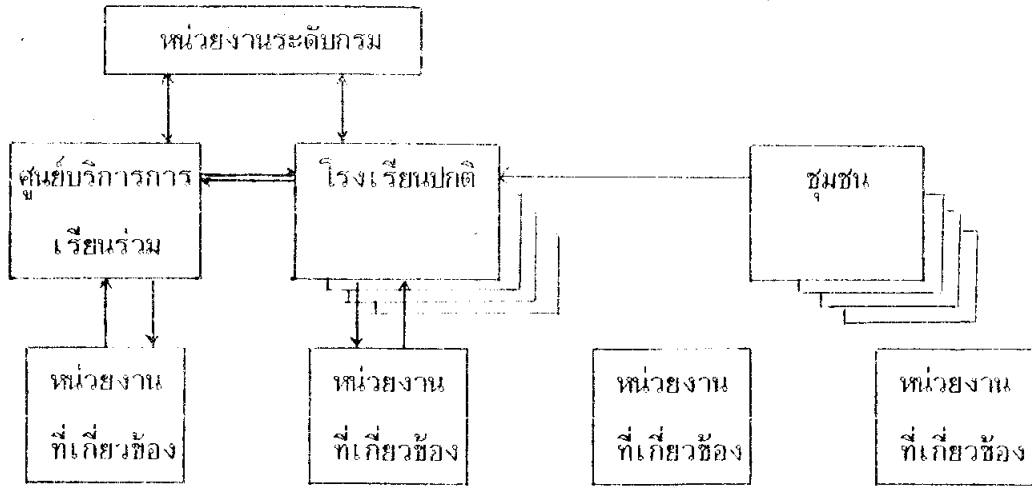
4.2 แนวทางการบริหารงานและการประสานงาน

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดแนวทางในการบริหารและการประสานงานการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทยว่า ควรมีคณะกรรมการระดับกระทรวงชุดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางในการบริหารและประสานงาน ให้ปฏิบัติในทิศทางและจุดประสงค์เดียวกัน และมีคณะกรรมการระดับชาติ ซึ่งแต่งตั้งและดำเนินงานในความรับผิดชอบของสำนักนายกรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการรวมพลังบุคลากรและทรัพยากรในแต่ละกระทรวงมาช่วยในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้ต้องกำหนดหน้าที่ของกรรมการแต่ละระดับไว้ให้ชัดเจน

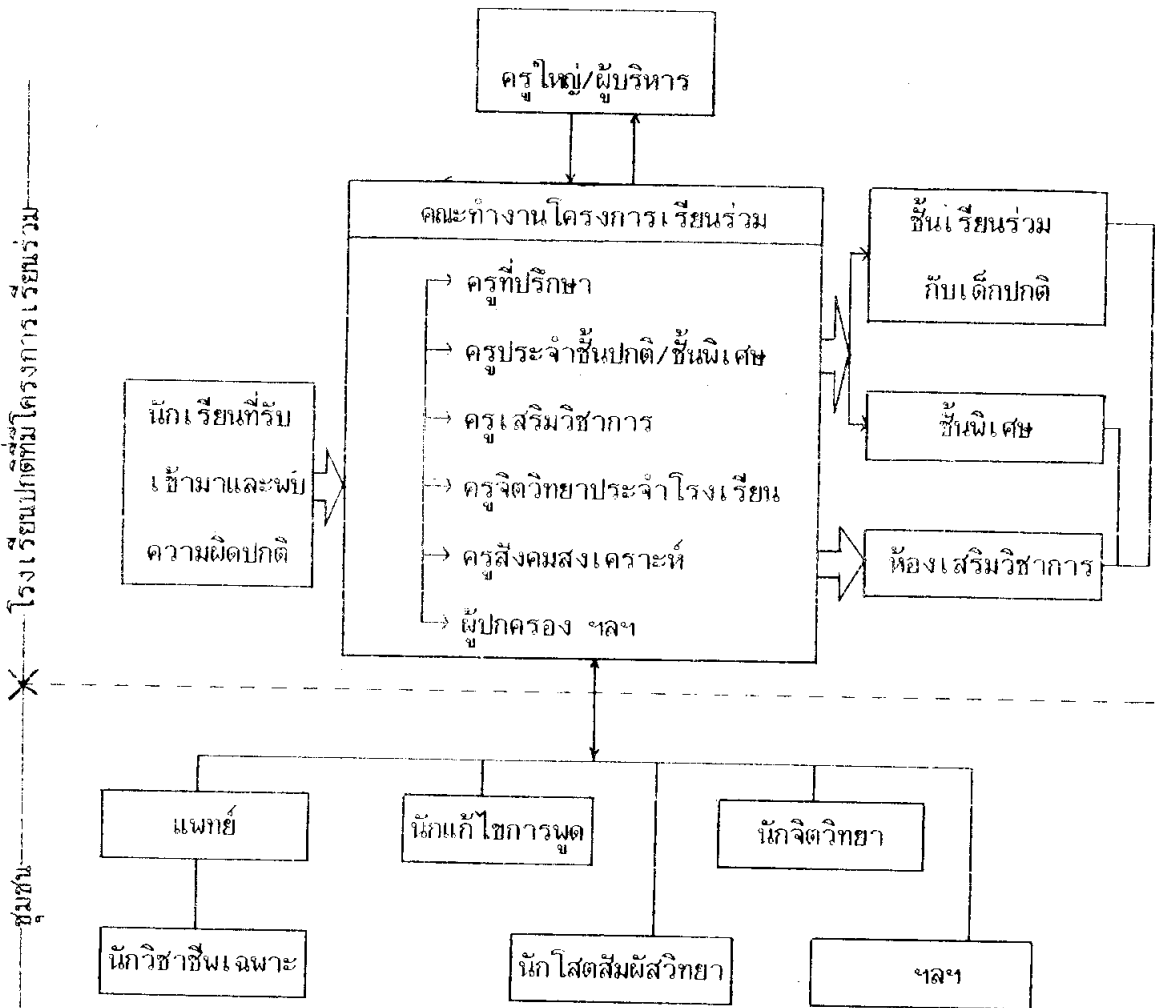
การประสานงานระหว่างหน่วยงานระดับชาติ

แสดงการประสานระหว่างหน่วยงานที่มีศูนย์บริการการเรือนร่วม

การเรียนรู้ร่วมของเด็กที่มีลักษณะพิเศษในโรงเรียนปกติ

(แนวคิด) แสดงการประสานงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนปกติ ที่มีโครงการเรียนรู้ร่วม

(แนวราบ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการโครงการเรียนรู้ร่วมและการจัดเด็กเข้าชั้นเรียน

(ทบทวนมหาวิทยาลัย. ศูนย์นวัตกรรมการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529 : น. 13-14)

4.3 การจัดเตรียมเพื่อการเรียนรู้ร่วม

การจัดเตรียมเพื่อการเรียนรู้ร่วม มีดังนี้ :

- (1) การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม
- (2) การจัดเตรียมบุคลากร
- (3) การจัดเตรียมนักเรียน
- (4) การเตรียมผู้ปกครอง
- (5) การเตรียมแผนการสอนและโครงการสอน
- (6) การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์
- (1) การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง

- 1.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียน
- 1.2 อาคารเรียน
- 1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ

1.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียน

ไม่ควรอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนมากนัก

การคมนาคมสะดวก

การจัดสาธารณูปโภคสะดวก

- 1.2 อาคารเรียน เป็นตัวอาคารถาวร สร้างถูกสุขลักษณะ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี

โดยมีแนวจัดห้องดังนี้ :

- 1) ห้องเรียนสำหรับชั้นเรียนพิเศษ มีพื้นที่ตามสภาพการใช้สอยไม่ต่ำกว่า 24-64 ตารางเมตร ทั้งนี้พิจารณาตามจำนวนนักเรียนและสภาพของความพิการของเด็ก โดยจัดเป็นสัดส่วน เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างพอเหมาะ ห่างไกลจากเสียงรบกวน

- 2) ห้องบำบัดพิเศษ เช่น ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพบำบัด และห้องกิจกรรมบำบัด
- 3) ห้องเสริมวิชาการ คือห้องพิเศษที่มีสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยเสริมการเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และมีครูที่มีความรู้ความชำนาญทางการศึกษาพิเศษประจำอยู่
- 4) ห้องน้ำ/ห้องส้วม ควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับเด็กที่พิการทางร่างกาย ซึ่งต้องใช้เครื่องช่วยพยุงหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร ตั้งใกล้กับห้องเรียน กว้าง 4.5 ฟุต และลึก 6 ฟุต การถ่ายเทอากาศพอเพียง

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ สำหรับเด็กพิการประเภทหู ตา และปัญญา
 โรงเรียนอาจใช้ร่วมกับเด็กปกติได้ แต่สำหรับเด็กพิการทางร่างกายควรมีการดัดแปลงสิ่ง
 อำนวยความสะดวกทางกายภาพ ดังนี้

- 1) พื้น ควรปูด้วยกระเบื้องยาง หรือวัสดุที่ไม่ลื่นสำหรับเด็กพิการทางร่างกายที่ต้องใช้เครื่องพยุงและไม้ค้ำยัน
- 2) ทางลาดขึ้น - ลง ยกพื้น หรือบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป สำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือ ไม้ค้ำยัน และควรมีราวจับอย่างน้อยหนึ่งข้าง
- 3) ทางเดิน/ทางเท้าภายใน และภายนอกอาคาร ควรกว้าง 8-12 ฟุต ไม่ควรมีสสิ่งกีดขวางและควรปรับให้ลาดเชื่อมกับพื้น โดยตลอด เพื่อช่วยให้คนพิการที่ต้องใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนช่วยตัวเองได้โดยไม่ต้องอาศัยผู้อื่นมากนัก
- 4) ครูภัณฑ์ประจำห้องเรียน โดยทั่วไปใช้ตามเกณฑ์มาตรฐานเหมือนเด็กปกติ สำหรับเด็กที่พิการทางร่างกายควรจัดหาโต๊ะเรียนที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง เช่น โต๊ะยื่น โต๊ะเว้า โต๊ะที่ปรับความสูงของขาได้ สำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อน
- 5) ครูภัณฑ์ประกอบห้องบำบัดพิเศษ ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพบำบัดและห้องกิจกรรมบำบัด ควรพิจารณาจัดหาตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพ

ความต้องการของเด็กแต่ละประเภท

- 6) **ครุภัณฑ์ที่เป็นส่วนประกอบจำเป็นอื่น ๆ** ในห้องน้ำห้องส้วม ควรมีดังนี้
- รววจับใกล้อโถส้วม ทำด้วยท่อเหล็กเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว (เพราะเด็กนิการจะทิ้งน้ำหนักลงบนรววจับมากเวลาใช้ส้วม)
 - ถ้ามืดที่กดน้ำชำระควรถัดในที่สามารถเอื้อมถึงได้ง่าย
 - ที่นั่งของโถส้วมแบบนั่งราบควรสุง 20 นิ้วจากพื้นสำหรับที่ปีส้วาจะชายไม่ควรสูงเกิน 19 นิ้วจากพื้น ถ้ามืดโถส้วมแบบนั่งของก็อาจดัดแปลงทำเป็นที่นั่งสูงชันและเลื่อน เข้าไปเมื่อจะใช้
 - อ่างล้างมือควรสุง 2 ฟุต 4 นิ้ว จากพื้น
 - กระจกควรสุง 3 ฟุตจากพื้น ถ้าจำเป็นควรถัดกระจกสองระดับ
 - กระจกเช็ดมือและสบู่ ควรถูกอยู่ในที่ต่ำพอที่คนนิการที่ใช้ ถ้าอ้อล้อเลื่อนเอื้อมถึง
 - ประตูห้องน้ำ ควรถูกกว้าง 32 นิ้ว และเปิดออกด้านนอก

(2) การจัดเตรียมบุคลากร

บุคลากร หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่จัดดำเนินการเรียนร่วมซึ่งได้แก่

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่
- 2.2 ผู้ช่วยผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ
- 2.3 ครูอาจารย์ ได้แก่ ครูประจำชั้นปกติ ครูประจำชั้นพิเศษ ครูเสริมวิชาการ เป็นต้น

1) ครูประจำชั้นปกติ นอกจากจะมีความรู้ในด้านการสอนเด็กปกติแล้ว ควรจะได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีสอนเด็กนิการที่เรียนร่วมในชั้นของตน และเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

2) ครูประจำชั้นพิเศษ คือผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กพิการในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาหรือบางเวลา ปรับพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหาในโรงเรียน ครูชั้นพิเศษนี้มักวุฒิหรือได้รับการฝึกอบรมมาทางสาขาวิชาการสอนเด็กพิการ หรือทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ

3) ครูเสริมวิชาการ คือครูการศึกษาพิเศษที่มีหน้าที่สอนเสริม เพื่อช่วยให้การเรียนของเด็กพิการที่เรียนร่วมในชั้นปกติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กตามความต้องการและจำเป็น โดยจัดตารางการเรียนการสอนวิชาอย่างสม่ำเสมอ ครูสอนเสริมจะมีห้องเสริมวิชาการ สำหรับให้เด็กพิการเข้ารับการช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหาด้านการเรียน

ส่วนครูอื่น ๆ เช่นครูสอนพูด ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูจิตวิทยา ครูสังคมสงเคราะห์ ครูผู้ประสานงาน และผู้ช่วยครูนั้น โรงเรียนควรจัดหาให้ตามความเหมาะสมกับความต้องการในการช่วยเด็กที่จัดเข้าเรียนร่วมในแต่ละประเภทได้ หรือจัดให้มีตามสภาพเศรษฐกิจของโรงเรียน และผู้ปกครองตามความเหมาะสมหรือทำการอบรมครูที่มีอยู่แล้วให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งได้

แบบแสดงความคิดเห็นของครู

1. ชื่อ โรงเรียน..... ชั้น.....
 วันเดือนปีเกิด..... วันเดือนปีที่เข้าเรียน.....
 โรงเรียนเดิม..... ชั้น..... ตกชั้น.....

2. ปัญหาที่เด็กมีขณะอยู่โรงเรียน.....

3. ระบุที่เรียนตามระดับผลการเรียน

ระดับ 4	3	2	1	0
.....
.....
.....

ครูคิดว่าเด็กนี้เรียนเต็มความสามารถหรือไม่.....
 เด็กต้องการความช่วยเหลือพิเศษอะไรบ้าง เช่น ให้เรียนชั้นต่ำกว่าระดับที่กำลังเรียนอยู่ใน
 บางวิชา ชั้นพิเศษ กวดวิชา หัดพูดหัดอ่าน หรือวิชาอื่น ๆ
 การช่วยเหลือพิเศษนอกจากการเรียนในชั้นเรียน.....

 ใครเป็นผู้ช่วย.....

4. พฤติกรรมในโรงเรียน

4.1 พฤติกรรมในห้องเรียน-ชอบมาเรียนหรือไม่.....
 -เมื่อเรียนดีเด็กมีปฏิกิริยาอย่างไร.....
 -เมื่อได้ผลการเรียนต่ำกว่าระดับ 1 เด็กมีปฏิกิริยาอย่างไร.....

โปรดกาเครื่องหมายลงในหัวข้อต่อไปนี้ ถ้าพบว่าเด็ก

☐ อยู่ไม่สุข	☐ ฉุนเฉียวโทโสร้าย	☐ ตื่นเต้นง่าย
☐ เห็นแก่ตัว	☐ ไม่สนใจ	☐ ชอบรบกวนเด็กอื่น
☐ ไม่มีสมาธิ	☐ ขวนตะเลาะ	☐ หัวนโหว่งง่าย

☐ พูดปด	☐ เครื่องเคียวหรือซิมเต้ร่า	☐ ไม่แยแส
☐ ฝันกลางวัน	☐ ชอบทำลาย	☐ หงอยเหงา
☐ ลักขโมย	☐ เจื้อยซา	
☐ อื่น ๆ (ระบุพฤติกรรมที่พบ).....		

4.2 การเข้าพวกหมู่

☐ พอใจจะร่วมวงกับเด็กอื่น	☐ แยกตัวเอง
☐ ชอบเป็นหัวหน้า	☐ ชอบเป็นผู้ตามหรือถูกชักชวนง่าย
☐ ไม่ชอบเพศตรงข้าม (ลักเพศ)	☐ ไม่ชอบเพศเดียวกัน
☐ ชอบแหย่เข้าเด็กอื่นและแทรกแซงการเล่นของผู้อื่น	
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	

4.3 ทำที่ต่อครูผู้สอน

☐ ต้องการให้ครูสนใจเป็นพิเศษ	☐ หัวดกแล้ว	☐ ดี
☐ ว่านอนสอนง่าย	☐ ท้อแท้	☐ อวดดี
☐ พยายามเอาใจครู	☐ ร่วมมือดี	☐ ยาย
☐ กลัวครูโกรธ	☐ ไม่สนใจ	
☐ อื่น ๆ (ระบุ)		

5. นิสัยส่วนตัวและสุขภาพ (เลือกกาเครื่องหมาย / ในข้อความที่ต้องการ)

☐ ตาและการเห็น	☐ ปกติ	☐ ผิดปกติ	
☐ หูและการได้ยิน	☐ ปกติ	☐ ผิดปกติ	
☐ ความถนัดของการใช้มือ	☐ ขวา	☐ ซ้าย	
☐ อนามัยส่วนตัว	☐ ดี	☐ ไม่ดี	
☐ การลาป่วย	☐ นาน ๆ ครั้ง	☐ บ่อยครั้ง	
☐ ลักษณะนิสัยที่ผิดปกติ	☐ กัดเล็บ	☐ ลั่นกระตัก	☐ โยกตัว
☐ อื่น ๆ (ระบุ)..... ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....			

6. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

6.1 เด็กได้รับการยอมรับจากครอบครัว

- ดีมาก
- ดี

ปานกลาง

น้อย (ระบุสาเหตุ).....

6.2 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กในทางบวก (สนับสนุน เข้าใจ ช่วยเหลือเด็ก ฯลฯ)

พ่อ แม่ พี่ น้อง

ญาติผู้ใหญ่ คนอาศัย อื่น ๆ (ระบุ).....

6.3 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กในทางลบ(ทำให้เด็กท้อถอยเกิดความสับสน ไม่มีความสุข ฯลฯ)

พ่อ แม่ พี่ น้อง

ญาติผู้ใหญ่ คนอาศัย อื่น ๆ (ระบุ).....

6.4 สาเหตุที่สันนิษฐานว่าเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก

ขาดความเอาใจใส่ ได้รับความเอาใจใส่มากเกินไป

ถูกบีบบังคับ อื่น ๆ (ระบุ).....

6.5 ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กและโรงเรียน

ยอมรับความบกพร่องของเด็ก

เต็มใจช่วยเด็กเรื่องการบ้าน

เห็นชอบในโครงการเด็กเรียนร่วม

ยินดีร่วมมือในโครงการส่งเสริมความรู้ผู้ปกครอง

เต็มใจที่จะให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูประจำชั้น

อื่น ๆ (ระบุ)

.....
.....

ลงนาม.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

ชื่อหน่วยงาน

- ต้นฉบับส่งไป
 สำเนาเก็บไว้

แบบฟอร์มการส่งต่อ

1. ชื่อ นามสกุล..... อายุ.....ปี เดือน
 วันเดือนปีเกิด ชั้นเรียน..... โรงเรียน.....
 บัตรประจำตัวคนไข้โรงพยาบาล..... เลขที่.....
2. วันที่ส่งต่อเดือน..... พ.ศ.....
 หน่วยงานที่ขอคำปรึกษา
3. ลักษณะความบกพร่องของเด็ก 1
 2.
 3.
4. ปัญหาที่ขอปรึกษา 1.
 2.
 3.
5. เด็กต้องการรับบริการจากหน่วยงานของท่านในด้านใด

การตรวจและวินิจฉัย	การบำบัดรักษา
☐ ตรวจร่างกายทั่วไป ☐ ตรวจประเมินทางการทรงตัวและ การเคลื่อนไหวของร่างกาย ☐ ตรวจวัดสายตา ☐ ตรวจการได้ยิน ☐ ทดสอบทางพัฒนาการทางภาษา และการพูด	☐ การรักษาสุขภาพโดยทั่วไป ☐ กายภาพบำบัด ☐ กิจกรรมบำบัด ☐ ใช้เครื่องช่วยฟัง ☐ ผูกและแก้ไขการพูด

- ทดสอบทางสติปัญญา
- ตรวจปัญหาทางสุขภาพจิต
(ปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์)
- อื่น ๆ โปรดระบุ

- การรักษาและแก้ไขทางพฤติกรรม
- อื่น ๆ โปรดระบุ

6. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครอง

- 6.1 ชื่อบิดา อาชีพ รายได้/เดือน
- ชื่อมารดา อาชีพ รายได้/เดือน
- สภาพการสมรส อยู่ร่วมกัน แยกกัน ถึงแก่กรรม
- ที่อยู่เลขที่ ถนน/ซอย/หมู่ที่ ตำบล.....
- อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์
- 6.2 ชื่อผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับเด็ก
- สถานที่ติดต่อได้ เลขที่ ถนน/ซอย/หมู่ที่ ตำบล.....
- อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์

7. ความเห็นเพิ่มเติมของผู้ส่งต่อ
-
-
-

ผู้ส่ง
(ตำแหน่ง))

รายงานตอบกลับ

1. ชื่อเด็ก บัตรประจำตัวเลขที่
2. ส่งมาจากหน่วยงาน
.....
3. การวินิจฉัยโรค
.....
4. การจัดโปรแกรมบำบัด
.....
- ข้อเสนอแนะ
 1.
 2.
 3.
5. วันที่รับการตรวจ (วันที่/เดือน/พ.ศ.)
6. การนัดครั้งต่อไป (วันที่/เดือน/พ.ศ.)
(เวลา)

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

(3) การเตรียมักเรียน

การเตรียมตัวนักเรียน มีทั้งการเตรียมตัวเด็กที่พิการและเด็กปกติ

3.1 การเตรียมักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เด็กที่จะเข้ามาในชั้นเรียน
ร่วมมีอยู่ 3 ประเภทคือ

- 1) เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อม หรือ ได้พัฒนาความสามารถแล้ว ได้แก่
เด็กหูตึงที่เรียนฝึกพูดในโครงการจัดการศึกษาขั้นปฐมวัย
- 2) เด็กที่เข้ามาอยู่ในชั้นปกติแล้ว ได้แก่ เด็กที่เข้ามาเรียนตามการศึกษา
ภาคบังคับ โดยผู้ปกครองไม่รู้ว่า เด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 3) เด็กที่ได้รับการส่งต่อ (referral) มาจากหน่วยงานอื่น เช่นจากฝ่าย
แพทย์ มูลนิธิ หรือสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อเข้าเรียนเด็กประเภทที่ 2-3
จึงเป็นเด็กที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการเรียนร่วมมาก่อน การ
เตรียมเด็กทั้ง 2 กลุ่มนี้อาจจะต้องอาศัยการตรวจสอบค้นหาว่า เด็กแต่ละคนมี
ความพร้อมมากน้อยเพียงใด เมื่อนำมากำหนดเป็นแผนในการเตรียมความพร้อม
ให้แก่เด็กแต่ละคน การประเมินความพร้อมของเด็กนั้นอาจประเมินได้จาก

- การพัฒนาทางร่างกาย (Physical Development)
- การพัฒนาทางการศึกษา (Educational Development)
- การพัฒนาทางอารมณ์และสังคม (Social Development)

3.2 การเตรียมักเรียนปกติในชั้นเรียนร่วม เพื่อให้เด็กปกติ เข้าใจและยอมรับ
เด็กพิเศษ ด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

- 1) จัดกิจกรรมการสร้างสถานการณ์จำลองให้เด็กปกติ เข้าใจถึงความคับข้อง
ใจ ความไม่สะดวก และความยากลำบาก ของผู้พิการที่ไม่สามารถทำอะไรได้
เหมือนเด็กปกติ เช่น ถ้ามีเด็กตาบอดจะมาเรียนร่วมด้วยก็ลองให้ปฏิบัติกิจกรรม
ต่าง ๆ โดยมีผู้พูดตาไว้ แล้วอภิปรายกันว่าเมื่อทำแล้วมีความรู้สึกอย่างไร
เหล่านี้เป็นต้น

- 2) เชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กพิการมาพูดให้ฟังพร้อมทั้งให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นภาพ บทความ และอื่น ๆ ประกอบให้เด็กซักถามปัญหาต่าง ๆ
- 3) จัดนิทรรศการหนังสือและเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กพิเศษไว้ให้ดู ให้เด็กในชั้นเรียนและเด็กทุกคนในโรงเรียน เข้าร่วมดูและซักถามได้
- 4) พาเด็กไปเยี่ยมสถานที่ที่มีเด็กพิการ เพื่อให้เด็กได้เห็นจริง ๆ ว่าเด็กพิการมีความเป็นอยู่อย่างไร

(4) การเตรียมผู้ปกครอง

ก. แนวการดำเนินงาน

การเตรียมผู้ปกครองอาจจะทำได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น

- ประชุมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดเรียน
- นัดหมายและพบปะเป็นระยะ
- จัดประชุมผู้ปกครอง และมีวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับเด็กพิเศษ
- จัดส่งเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับเด็กพิการให้แก่ผู้ปกครอง
- สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร
- สนับสนุนผู้ปกครองให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมครู - ผู้ปกครอง

ข. ขอบข่ายของสาระทางวิชาการที่ผู้ปกครองควรทราบ

- สิทธิมนุษยชนที่เด็กพิเศษควรได้รับ
- ปรัชญาการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาที่เกี่ยวกับการเรียนร่วม
- แนวทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
- ระเบียบของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ
- แนวการสอน ตลอดจนรูปแบบการเรียนร่วม
- แนวการประเมินผลการเรียนของเด็กพิเศษ
- วิธีปฏิบัติต่อเด็กพิเศษที่บ้าน
- ลักษณะทางจิตวิทยาที่สำคัญของเด็กพิเศษ

- บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน
- รายชื่อสถานศึกษาตลอดจนหน่วยงานทั้งของเอกชนและของรัฐที่ให้บริการแก่เด็กพิการ

(5) การเตรียมแผนการสอนและโครงการสอน

โรงเรียนต้องเตรียมแผนการสอนและโครงการสอนสำหรับเด็กพิการประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ เด็กพิการที่ต้องเรียนร่วมกับเด็กปกตินั้น อาจไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างได้ เช่น เด็กตาบอด ก็ให้เรียนการปั้นแทนการวาดภาพ - ระบายสี เด็กหูพิการเรียนฝึกพูด ฟัง และอ่านริมฝีปากแทนการร้องเพลง หรืออ่านออกเสียงเป็นต้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม

(6) การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์

โรงเรียนควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน สำหรับเด็กพิการให้เพียงพอ

วัสดุอุปกรณ์พิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง 4 ประเภทควรมีดังนี้

6.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

- 1) ดินสอสำหรับเขียน (stylus) และแผ่นรองเขียน (slate)
- 2) เครื่องพิมพ์ดีดเบรลล์ (braille) ใช้สำหรับนักเรียนฝึกพิมพ์และสำหรับครู
- 3) เครื่องมือเรขาคณิต
- 4) กระดานกราฟ
- 5) ลูกคิด
- 6) ไม้เท้าสำหรับฝึก ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องมีไว้ประจำตัว
- 7) แว่นขยาย

ฯลฯ

6.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องมี ได้แก่

- 1) เครื่องช่วยฟังเฉพาะตัว (hearing aid)
- 2) กระจกเงาสำหรับฝึกอ่านริมฝีปากและฝึกพูด
- 3) เครื่องบันทึกเสียงเพื่อฝึกพูด
- 4) เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ

อุปกรณ์ที่ควรมี

- 5) เครื่องขยายเสียงระบบลูสำหรับห้องสอนพูด
- 6) เครื่องสอนพูดสนามระบบ F.M. (Frequency Modulated System)
- 7) เครื่องบันทึกเสียงเป็นภาพคลื่นเสียง
- 8) ระนาดสำหรับฝึกพูด (tone bar)
- 9) เครื่องตรวจสอบกำลังแบตเตอรี่

ฯลฯ

6.3 เด็กที่บกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

- 1) เก้าอี้ล้อเลื่อน
- 2) ไม้ค้ำยัน
- 3) ไม้เท้า
- 4) ดินสอขนาดใหญ่
- 5) ที่เปิดหน้าหนังสือ
- 6) เครื่องช่วยเดิน
- 7) เครื่องผ่อนแรงต่าง ๆ

ฯลฯ

6.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

- 1) เด็กเรียนช้า ระดับเข้าวัยปัญญา 70-90 เรียนร่วมในชั้นปกติใช้วัสดุร่วมกับเด็กปกติได้
- 2) เด็กที่มีระดับเข้าวัยปัญญา 50-69 ครูจำเป็นต้องใช้สอนบทเรียนซ้ำหลายครั้งนักเรียนเองอาจต้องฝึกบ่อย ๆ บางบทเรียนย่อยเพิ่มเติม เพื่อให้เด็กเข้าใจดีขึ้น วัสดุอุปกรณ์จึงต้องมีความหลากหลายและคงทน
- 3) เด็กที่เรียนในห้องสอนเสริม ใช้วัสดุอุปกรณ์เหมือนเด็กที่มีเข้าวัยปัญญา 50-69 แต่อาจเพิ่มจำนวนชุดให้มากกว่าจำนวนเด็ก เพื่อให้เด็กแต่ละคนใช้ได้เหมือนเดิมและพร้อม ๆ กัน

(ทบทวนมหาวิทยาลัย. ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529 : น.21-30)

4.4 การคัดเลือกเด็กและการส่งต่อ

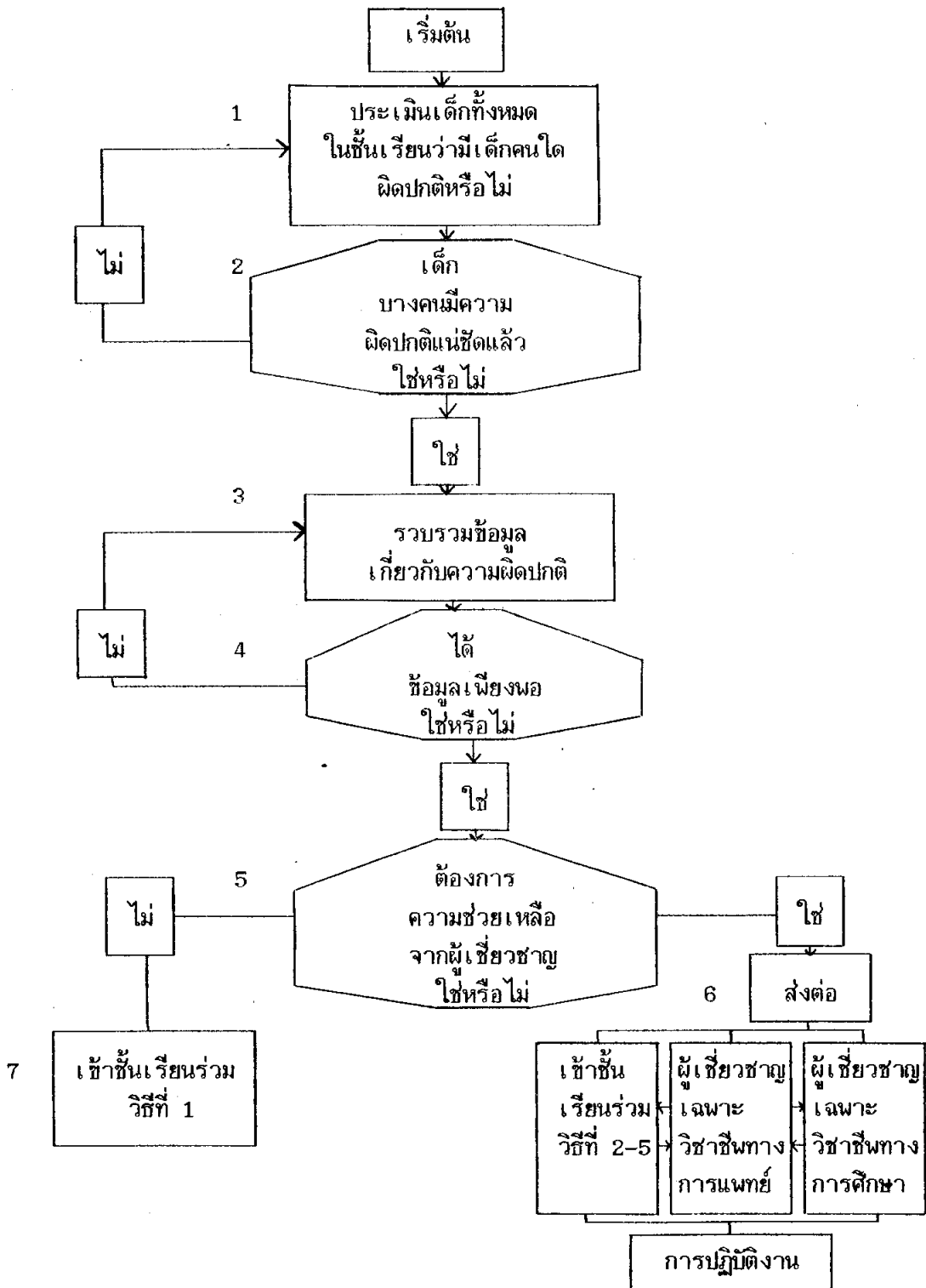
การคัดเลือก

ก่อนที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกตินั้นต้องมีการพิจารณาคัดเลือก เด็กที่มีความผิดปกติแต่ละประเภท และแต่ละคน เข้าเรียนร่วมด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุดตามลำดับขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้ :

- 1) ครูจำเป็นต้องทำการประเมินผลนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนของตนอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กับการเรียนการสอนว่ามีเด็กคนใดผิดปกติบ้างหรือไม่ ผลที่ได้จากการประเมินผลตามขั้นตอนนี้จะ เป็นข้อมูลในการคัดเลือกเด็กเบื้องต้น หลังจากที่ได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมของเด็กไปเรื่อย ๆ แล้ว ครูจะสามารถทราบปัญหาที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กได้
- 2) หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดแล้วหรือไม่ ครูก็อาจประเมินตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง หลังจากได้คำตอบแน่นอนว่ามีเด็กมีความผิดปกติก็ต้องคัดเลือกเด็กเพื่อดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

- 3) ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การทดสอบมาตรฐาน การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เป็นต้น แล้วบันทึกไว้
- 4) เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการประเมินดูว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่เพียงพอก็ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 3 ใหม่
- 5) ต้องพิจารณาว่า เด็กที่คัดเลือกออกมานั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง ถ้าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด ครูก็ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะได้ส่งต่อขอรับบริการพิเศษต่อไป
- 6) ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูจะต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็นเพื่อขอรับบริการพิเศษ แต่ถ้าตัดสินใจไม่ส่งต่อก็ต้องดำเนินการในขั้นตอนที่ 7
- 7) ครูผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาจะต้องร่วมกันศึกษาหลักสูตร ปรับแผนการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กเป็นรายบุคคล และประสานงานทั้งด้านการเรียนการสอน และวางแผนขอรับบริการพิเศษ ที่จัดอยู่ภายในโรงเรียนต่อไป

กระบวนการวินิจฉัยและตัดสินใจเพื่อดำเนินงานการเรียนร่วม

การส่งต่อ

การส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษ

กระทำเมื่อนักเรียนมีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากนักวิชาชั้นเฉพาะทาง

เครื่องบ่งชี้

- จากการสังเกตพฤติกรรมเป็นระยะเวลาพอสมควร (อาจใช้แผนภูมิกระบวนการวินิจฉัยและตัดสินใจ เพื่อบ่งชี้ขั้นตอนการดำเนินงานช่วยในการพิจารณา)

กระบวนการ

- จากแบบแสดงความคิดเห็นของครู
- ติดต่อครูสังคมสงเคราะห์และครูแนะแนวของโรงเรียน
- รวบรวมรายละเอียดจากระเบียนสะสมของโรงเรียน แบบแสดงความคิดเห็นของครู และรายงานหรือจากบันทึกอื่น ๆ
- แสดงเหตุผลในการขอรับความช่วยเหลือ

(ทพวงมหาวิทยาลัย. ศูนย์พัฒนศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529 : น.51-54, 74-76)

4.5 วิธีการจัดการเรียนร่วม

การเรียนร่วม หมายถึงการจัดการศึกษาให้เด็กพิการได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสเรียนรู้ และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วิธีการจัดการเรียนร่วมกับเด็กปกติมี 5 วิธี คือ

1) เรียนร่วมในชั้นปกติโดยรับบริการพิเศษบ้าง หรือ ไม่ต้องรับบริการพิเศษเลย เนื่องจากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตนเองได้แล้ว

เด็กที่มีความพิการน้อย อาจจัดเข้าชั้นเรียนในแต่ละชั้นได้จำนวนมาก เช่น เด็กแขน ขาพิการ แต่สามารถช่วยตัวเองได้ สติปัญญาปกติ จึงไม่มีอุปสรรคต่อการเรียน อาจจัดเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติได้จำนวนมาก

2) เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการพิเศษจากครูเดินสอน/ครูที่ปรึกษา และ/หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ

- 3) เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการพิเศษจากห้องเสริมวิชาการ (resource room)
- 4) ชั้นพิเศษ โดยส่ง ไปเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชา
- 5) ชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทในโรงเรียนปกติ

สำหรับเด็กพิการทางตา หรือตาบอดสนิท ให้จัดเข้าชั้นพิเศษในวิธีที่ 5 หรือ 4 ในระยะเริ่ม เข้าเรียนในชั้นอนุบาล เตรียมเด็กเล็กหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 แล้วสอนให้เรียนรู้วิธีการอ่าน เขียน อักษรเบรลล์ จนชำนาญพอแล้ว อาจส่งเข้าเรียนในวิธีที่ 3-2 หรือ 1 ตามลำดับ โดยมีทั้งสื่อแบบเรียน สื่อการเรียนให้ครูประจำชั้นปกติใช้สอน และเด็กตาบอดใช้อ่าน และประกอบความเข้าใจได้ ทั้งนี้ครูประจำชั้นต้องอ่านอักษรเบรลล์ออกด้วย ถ้าครูประจำชั้นอ่าน อักษรเบรลล์ไม่ได้ ควรมีครูสอนเสริมวิชาการเป็นผู้ช่วยสอน

ส่วนเด็กพิการทางหู ถ้าเป็นระดับหูตึงต้องจัดเข้าชั้นตามวิธีที่ 5 หรือ 4 โดยเตรียมฝึกการอ่านริมฝีปาก การใช้เครื่องช่วยฟัง และสามารถอ่าน เขียน หนังสือเข้าใจได้เหมือนเด็กปกติ จนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 แล้วอาจส่งเข้าเรียนร่วมตามวิธีที่ 3-2 หรือ 1

การจัดครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่สอนเสริมวิชาการ (resource teacher) ร่วมกับครูประจำชั้น เพื่อสอนเด็กตาบอดเรียนร่วมในโรงเรียนปกตินั้น กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ว่า ครู 1 คนต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา 8 คน และครู 1 คนต่อนักเรียนระดับมัธยม 6 คน

หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีลักษณะพิเศษ

หลักสูตรสำเร็จเด็กที่มีลักษณะพิเศษให้ใช้หลักสูตรของเด็กปกติเป็นหลัก วิชาที่สอนเด็กที่มีลักษณะพิเศษ วิชาใดที่ขัดกับความสามารถของเด็กประเภทใด ให้ตัดวิชานั้นออกไป แล้วสอนวิชาอื่นทดแทน เช่น เด็กหูตึงให้ใช้หลักสูตรปกติ แต่เน้นวิชาซึ่งมากขึ้น เช่นวิชาตัดเย็บเสื้อผ้า วิชาไฟฟ้า งานเขียนแบบ งานไม้ และงานเกษตร เป็นต้น

หลักสูตรของเด็กตาบอดนั้นใช้หลักสูตรของเด็กปกติได้ ยกเว้นวิชาคัดลายมือ และวาดเขียน โดยเรียนวิชาการป็นและดนตรีทดแทนได้

หลักสูตรของเด็กพิการแขน ขา ลำตัว ก็คงใช้หลักสูตรของเด็กปกติ แต่เด็กบางคนอาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียนวิชาบางอย่าง เช่น ลูกเสือ พลศึกษา โดยยกเว้นทั้งหมดแล้ว เรียนวิชาการประดิษฐ์ หรืองานการฝีมือแทนได้ หรือจะยกเว้นบางกิจกรรมวิชานั้น ๆ และกิจกรรมอื่น ๆ มาสอนแทนโดยให้ได้จุดประสงค์ตามที่ต้องการสอนได้

มีเด็กที่มีลักษณะพิเศษประเภทเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถเรียนวิชาการต่าง ๆ ได้เท่าเด็กปกติคือ เด็กปัญญาอ่อน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดหลักสูตรให้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ หลักสูตรสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจึงไม่เห็นการเรียนด้านวิชาการ แต่เน้นวิชาศิลปศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา นอกจากนี้ยังเห็นด้านการฝึกอาชีพ เพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนสามารถมีงานทำพอที่จะช่วยตนเองได้ให้มากที่สุด เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคมมากนัก

(ทบทวมหาวิทยาลัย. ศูนย์พลศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529 : น. 55-57)